

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/19/2025
Identifikačné číslo spisu:	8121205232
Dátum vydania rozhodnutia:	16.06.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:8121205232.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne Fakultnej nemocnice s poliklinikou J. A. Reimana Prešov, Prešov, Hollého 14, IČO: 00 610 577, zastúpenej spoločnosťou Advokátska kancelária GOGA a spol., s.r.o., Košice, Kupeckého 4, IČO: 36 863 947, proti žalovanému B. R., narodenému XX. C. XXXX, D., D.O. U. XX, zastúpenému advokátom Mgr. Marekom Tauberom, Spišská Nová Ves, Hviezdoslavova 11, o zaplatenie 10 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 20C/52/2021, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 2. mája 2024 sp. zn. 3Co/61/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyňa má proti žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 20C/52/2021-245 z 12. mája 2023 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyni 10 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 10 eur od 23. mája 2019 do zaplatenia, do troch dní od právoplatnosti rozsudku (výrok I.) a povinnosť nahradiť žalobkyni trovy konania v rozsahu 100 %, o ktorých výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku (výrok II.).

1.1. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie preukázať, že žalobkyňa poskytla žalovanému dňa 12. mája 2019 zdravotnú starostlivosť v rámci ústavnej pohotovostnej služby, za čo jej vznikol nárok na zaplatenie sumy 10 eur v zmysle § 38 ods. 1, ods. 3 písm. c) a § 38a ods. 6 písm. a) zákona č. 577/2004 Z. z. o rozsahu zdravotnej starostlivosti uhrádzanej na základe verejného zdravotného poistenia a o úhradách za služby súvisiace s poskytovaním zdravotnej starostlivosti (ďalej len „zákon č. 577/2004 Z. z.“). Z lekárskej správy z 12. mája 2009 vyplynulo, že žalovaný pociťoval bolesť palca na nohe a bol mu diagnostikovaný zarastený necht. Podľa informačného výpisu žalobkyne z ústavnej pohotovostnej služby z 12. mája 2019 žalovaný mal zapísaný príchod o 20:06 hod. Súd prvej inštancie vyhodnotil obranu žalovaného, že zdravotná starostlivosť mu bola poskytnutá bezprostredne po úraze, a preto je

oslobodený od povinnosti úhrady za ňu, ako účelovú a nepreukázanú. Z lekárskej správy a nasledujúceho vyšetrenia nevyplývalo, že by zarastený necht bol dôsledkom úrazu. Navyše táto obrana žalovaného bola vznesená až po predbežnom právnom posúdení veci súdom a žalovaný na jej preukázanie nepredložil žiaden dôkaz. Žalovaný síce navrhoval vypočuť svedkyňu F. R., tá sa však opakovane na predvolanie na súd nedostavila a napokon podaním z 11. mája 2023 žalovaný požiadal o zrušenie jej predvolania. Súd toto podanie podľa obsahu vyhodnotil ako upustenie od výsluchu svedkyne. K námietke žalovaného, že poskytovanie zdravotnej starostlivosti trvalo viac ako dve hodiny, súd poukázal na informačný výpis žalobkyne z ústavnej pohotovostnej služby z 12. mája 2019, kde bol zapísaný príchod žalovaného v čase 20:06 hod. a na lekársku správu, ktorá bola vytlačená o 20:33 hod. Uvedené listinné dôkazy považoval za postačujúce na preukázanie dĺžky trvania poskytovanej zdravotnej starostlivosti.

1.2. Námietku premlčania vznesenú žalovaným vyhodnotil súd prvej inštancie ako nedôvodnú, keďže premlčacia doba začala plynúť nasledujúci deň po poskytnutí zdravotnej starostlivosti, t. j. 13. mája 2019 a žaloba bola podaná na súd 23. júna 2021, teda v rámci trojročnej premlčacej doby. Povinnosť zaplatiť úhradu pri poskytnutí zdravotnej starostlivosti vyplývala žalovanému priamo zo zákona č. 577/2004 Z. z., preto ani spotrebiteľské postavenie by ho tejto povinnosti nezbavovalo. Súd prvej inštancie zamietol žalovaným navrhovaný výsluch G. N. L. ako svedka, pretože žalovaný neuviedol, k akým skutočnostiam sa má svedok vyjadriť. Navyše svedok už na pojednávaní konanom dňa 13. marca 2023 uviedol, že si na žalovaného nepamätá. Jeho výsluch by teda bol nehospodárny. Súd prvej inštancie uviedol, že žiadostiam žalovaného o odročenie pojednávania dňa 20. januára 2023, dňa 13. marca 2023 a dňa 12. mája 2023 nevyhovel, nakoľko boli podávané z tých istých dôvodov pre klinické príznaky COVID-19, tesne pred pojednávaniami, pričom tieto dôvody neboli žiadnym spôsobom preukázané. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Existenciu dôvodov pre výnimočné nepriznanie náhrady trov konania v zmysle § 257 CSP nezistil.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaného rozsudkom z 2. mája 2024 sp. zn. 3Co/61/2023 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil; žalovanému uložil povinnosť nahradiť žalobkyni trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 %, o ktorých výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku.

2.1. Odvolací súd nezistil existenciu procesných väd konania namietaných v odvolaní a rozhodnutie súdu prvej inštancie považoval za vecne správne, preto ho podľa § 378 ods. 1 a 2 CSP potvrdil, zároveň odkázal na obsah odôvodnenia napadnutého rozhodnutia, s ktorým sa stotožnil v celom rozsahu. K odvolacej námietke nedostatku právomoci súdu uviedol, že žalobkyňu ako štátnu príspevkovú organizáciu poskytujúcu zdravotnú starostlivosť v zmysle § 4 písm. a) bodu 1 zákona č. 578/2004 Z. z. o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti, zdravotníckych pracovníkoch, stavovských organizáciách v zdravotníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 578/2004 Z. z.“) a na základe povolenia v súlade s § 3 ods. 1 a 2 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov, je síce možné považovať za subjekt verejnej správy, vo veci samej však nešlo o spáchanie správneho deliktu zo strany žalovaného, ktoré by založilo právomoc na konanie správneho orgánu. Predmetom sporu je nezaplatenie úhrady za poskytnutú zdravotnú starostlivosť v rámci ústavnej pohotovostnej služby, čo je bežná pohľadávka žalobkyne voči žalovanému za poskytnutú službu, preto vec spadá do právomoci všeobecného súdu. K odvolacej námietke, že vo veci rozhodol vylúčený sudca a že súd bol nesprávne obsadený, odvolací súd uviedol, že vo veci rozhodoval zákonný sudca určený v súlade s Rozvrhom práce Okresného súdu Prešov na rok 2021 v znení Dodatku č. 7, náhodným výberom pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“). Na podanie žalovaného z 25. apríla 2024 reagoval odvolací súd s tým, že žalovaný mal možnosť dostaviť sa do infocentra Krajského súdu v Prešove a nahliadnuť do spisu, prípadne si vyhotoviť fotokópiu potvrdenia o pridelení veci do senátu 3Co. Odvolací súd neprihliadol ani na žalovaným vznesenú námietku zaujatosti sudcu súdu prvej inštancie v podaní z 2. mája 2024, pretože sa týkala len okolností, ktoré spočívali v procesnom postupe sudcu v jeho rozhodovacej činnosti (§ 49

ods. 3 CSP).

2.2. Odvolacie námietky podľa § 365 ods. 1 písm. b) a písm. d) CSP žalovaný v odvolaní nekonkretizoval, preto ich odvolací súd vyhodnotil ako nedôvodné. Odvolací súd nezistil pochybenia súdu prvej inštancie ani v rámci dokazovania. Výsluch svedkyne R. nebol pre rozhodnutie súdu vo veci potrebný a navyše žalovaný podaním z 11. mája 2023 žiadal jej predvolanie zrušiť. Odvolacie dôvody vznesené žalovaným boli len opakovaním jeho argumentov z konania pred súdom prvej inštancie, na ktoré súd dostatočne a presvedčivo odpovedal. Odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že z vykonaného dokazovania nevyplývalo poskytovanie zdravotnej starostlivosti žalovanému viac ako dve hodiny a ani to, že žalovanému bola zdravotná starostlivosť poskytovaná bezprostredne po úraze. Odvolací súd mal zato, že čas uvedený na vytlačenej lekárskej správe je možné považovať za čas ukončenia poskytovania zdravotnej starostlivosti v rámci ústavnej pohotovostnej služby. Nakoľko bola stanovená diagnóza, liečba a odporúčanie znelo na vykonanie preväzu v nasledujúci deň ambulantným spôsobom, neposkytovala sa už žiadna ďalšia zdravotná starostlivosť v rámci ústavnej pohotovostnej služby, čím bolo poskytovanie zdravotnej starostlivosti ukončené. Keďže podmienky, za ktorých vzniká podľa zákona č. 577/2004 Z. z. povinnosť platiť úhradu pri poskytovaní ústavnej pohotovostnej služby boli splnené, odvolací súd uzavrel, že postup súdu prvej inštancie, ktorý žalovanému uložil povinnosť na zaplatenie zákonnej úhrady 10 eur s príslušenstvom, bol správny.

2.3. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP a priznal ich náhradu úspešnej žalobkyni.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzoval od ustanovení § 420 písm. a), e), f) CSP. Navrhol, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň požiadal o odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu v zmysle § 444 CSP.

3.1. Dovolateľ namietal, že súdy rozhodli vo veci, ktorá nepatrí do ich právomoci (§ 420 písm. a) CSP). Žalobkyňa ako poskytovateľ zdravotnej starostlivosti nevznikla z vlastného rozhodnutia za účelom obchodovania a dosahovania zisku, ale z rozhodnutia štátu, ktorý týmto spôsobom zabezpečil realizáciu ústavného práva fyzických osôb na bezplatnú zdravotnú starostlivosť podľa čl. 40 Ústavy Slovenskej republiky a za účelom naplnenia ustanovenia § 5 ods. 1 a 3 zákona č. 578/2004 Z. z. Uplatnená pohľadávka vznikla pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti, nie v rámci podnikateľskej činnosti. Ide o pohľadávku štátu v oblasti verejnej správy v zmysle zákona č. 374/2014 Z. z. o pohľadávkach štátu, ktorá má charakter správneho deliktu prejednávaného okresným úradom v konaní o správnom delikte. Odvolací súd napriek tomu, že považoval žalobkyňu za štátnu príspevkovú organizáciu, v odôvodnení uviedol, že zaplatenie úhrady za poskytnutú zdravotnú starostlivosť v rámci ústavnej pohotovostnej služby nie je správnym deliktom.

3.2. Dovolateľ ďalej namietal, že bola naplnená vada v zmysle § 420 písm. e) CSP, pretože vo veci konal nezákonný sudca súdu prvej inštancie JUDr. Marek Bujňák a nezákonný senát odvolacieho súdu 3Co. Tvrdil, že vec bola uvedenému sudcovi pridelená v rozpore so zákonom a na základe nezákonného rozvrhu práce pre rok 2021. Rozvrh práce Okresného súdu Prešov bol v rozpore s § 7 ods. 2 vyhlášky ministerstva spravodlivosti č. 118/2005 Z. z. o náležitostiach rozvrhu práce a neobsahoval ako prílohu tabuľku s údajmi potrebnými na riadne pridelovanie vecí náhodným výberom pomocou aplikácie. Sudca Marek Bujňák sa v tabuľke obsahujúcej údaje potrebné na riadne pridelovanie vecí náhodným výberom pomocou aplikácie nenachádza. Z výpisu log elektronickej podateľne vo veci sp. zn. 20C/52/2021 z informačného centra Okresného súdu Prešov a porovnaním jeho obsahu s potvrdením o pridelení veci vydaným Okresným súdom Prešov vyplýva, že vec sp. zn. 20C/52/2021 bola zapísaná do senátu 20C v elektronickej podateľni už s pridelenou spisovou značkou mimo elektronickej podateľne cez funkcionality výnimka. Túto skutočnosť preukazuje dátum a čas uvedený na potvrdení o pridelení veci založenom v súdnom spise - 23. júna 2021 10:20:23, pričom zápis spisu v elektronickej podateľni bol podľa výpisu log elektronickej podateľne dňa 23. júna 2021 o 10:21:15, t. j. v elektronickej podateľni bola vec zapísaná o 52 sekúnd neskôr ako bola pridelená sudcovi podľa potvrdenia o pridelení veci.

Dovolateľ mal zato, že došlo k priamemu prideleniu veci zo strany Okresného súdu Prešov senátu 20C mimo elektronickej podateľne a bez akéhokoľvek právneho základu. Odvolaciemu súdu vytýkal nevydanie potvrdenia o prevzatí a pridelení veci v zmysle § 51 ods. 10 veta prvá zákona č. 757/2004 Z. z. a rovnako namietal nezákonné pridelenie veci senátu 3Co. Z potvrdenia o pridelení veci vydaného Krajským súdom v Prešove totiž vyplýva, že vec bola pridelená senátu 3Co dňa 14.11.2023 o 09:29:35, čo je o 2 minút a 8 sekúnd skôr ako čas, ktorý je uvedený vo výpise log elektronickej podateľne.

3.3. K vade v zmysle § 420 písm. f) CSP došlo podľa dovolateľa tým, že odvolací súd sa nevysporiadal so všetkými jeho odvolacími námietkami a porušil tým aj ustanovenie § 380 CSP o viazanosti odvolacími dôvodmi. Odvolací súd odkázal na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. III. ÚS 78/05, v ktorom ústavný súd aplikoval ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku. Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd porušil princíp formálnej pravdy v zmysle CSP a konal podľa neplatného ustanovenia § 120 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, ktoré bolo odrazom princípu materiálnej pravdy. Za nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie označil dovolateľ aj neprednesenie žaloby žalobkyňou na pojednávaní dňa 20. januára 2023 a pojednávanie súdu v jeho neprítomnosti bez toho, aby ho súd upovedomil v zmysle § 183 ods. 4 CSP, že ním uvádzaný dôvod na odročenie pojednávania nepovažoval za dôležitý. Odvolací súd pochybil tým, že sa nevysporiadal s jeho vyjadrením z 2. októbra 2023, ktorým reagoval na vyjadrenie žalobkyne k jeho odvolaniu.

3.4. Dovolateľ vytýkal súdom aj nesprávne hodnotenie dokazovania a z neho prijatý záver o čase trvania poskytovania zdravotnej starostlivosti. Odvolací súd nemal preukázané, že žalobkyňa je držiteľom určeného meradla na meranie času poskytovania pohotovostnej zdravotnej starostlivosti a akceptoval namiesto určeného meradla informačný výpis z ústavnej pohotovostnej služby z 12. mája 2019 v rozpore so zákonom č. 157/2018 Z. z. o metrológii a lekárskej správe. Tieto listinné dôkazy sú len tvrdeniami žalobkyne a lekárska správa nie je dôkazom potvrdeným súdnym znalcom z príslušného odboru a odvetvia. Žalobkyňa mala k žalobe ako dôkaz pripojiť znalecký posudok z odboru chirurgie, ktorý by potvrdil, že žalovaný nesplnil podmienku pre oslobodenie od povinnosti úhrady podľa § 38 ods. 8 písm. c) zákona č. 577/2004 Z. z. Hoci uvedené namietal v odvolaní, odvolací súd sa jeho námietkou nezaoberal. Súdny tiež nijakým spôsobom neodôvodnil, prečo došlo k obráteniu dôkazného bremena na žalovaného ohľadom skutkovej okolnosti úrazu, ktorý predchádzal poskytnutiu zdravotnej starostlivosti žalobkyňou.

4. Žalobkyňa k dovolaniu žalovaného uviedla, že dovolacie dôvody sú opakovaním argumentov žalovaného, s ktorými sa súdy riadne vysporiadali. Poukázala na ustanovenie § 181 ods. 1 CSP, z ktorého vyplýva, že má právo odkázať na písomné vyhotovenie žaloby, čím sa jej povinnosť prednesu podstatnej časti žaloby považuje za splnenú. Rozsudok odvolacieho súdu považovala za vecne správny a navrhla, aby dovolací súd dovolanie ako neprípustné odmietol.

5. Žalovaný reagoval na vyjadrenie žalobkyne podaním, v ktorom zopakoval svoju dovolaciu argumentáciu.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je potrebné odmietnuť.

7. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých vec bola právoplatne skončená (meritorným rozhodnutím predstavujúcim res iudicata), musí byť vyvážené sprisnenými podmienkami prípustnosti opravného prostriedku. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad. Ak by najvyšší súd bez ohľadu na prípadnú neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej

správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/03).

8. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa.

9. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

10. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 CSP).

11. V prvom rade bolo potrebné preskúmať prípustnosť dovolania, ktorú dovolateľ odvodzoval z ustanovenia § 420 písm. a) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov.

12. Dovolateľ tvrdil, že v spore nemal rozhodovať súd v civilnom konaní, pretože žalobkyňa je štátna príspevková organizácia a v spore išlo o vymáhanie pohľadávky štátu podľa zákona č. 374/2014 Z. z. o pohľadávkach štátu.

13. V zmysle § 3 a § 4 CSP súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. Iné spory a veci prejednávajú a rozhodujú súdy, len ak to ustanovuje zákon.

14. V zmysle § 6 ods. 1 zákona č. 162/2015 Z. z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú na základe žalôb zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom.

15. V zmysle § 4 SSP orgánmi verejnej správy sa na účely tohto zákona rozumejú

- a) orgány štátnej správy,
- b) orgány územnej samosprávy, ktorými sú obce, mestá, a v hlavnom meste Slovenskej republiky Bratislave a v meste Košice mestské časti a samosprávne kraje,
- c) orgány záujmovej samosprávy, ktorým osobitný predpis zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy,
- d) právnické osoby a fyzické osoby, ktorým osobitný predpis zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy,
- e) štátne orgány, iné orgány alebo subjekty, ktorým osobitný predpis zveril rozhodovanie o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy.

16. V zmysle § 2 ods. 21 zákona č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 576/2004 Z. z.“) ústavná pohotovostná služba je zdravotná starostlivosť, ktorou sa zabezpečuje nepretržitá dostupnosť ústavnej starostlivosti v nemocnici.

17. V zmysle § 12 ods. 2 zákona č. 576/2004 Z. z. právny vzťah, ktorého predmetom je poskytovanie zdravotnej starostlivosti, vzniká na základe dohody o poskytovaní zdravotnej starostlivosti, ktorú osoba uzatvorí s poskytovateľom, ak v § 6 ods. 9 nie je ustanovené inak.

18. V zmysle § 2 písm. a) zákona č. 374/2014 Z. z. o pohľadávkach štátu, pohľadávkou štátu je právo štátu na peňažné plnenie, ktoré vzniklo zo zákona, na základe zákona, z činnosti správcu pohľadávky štátu alebo na základe činnosti správcu pohľadávky štátu, jeho hodnota je určená alebo určiteľná a dlžník je známy.

19. V zmysle § 3 ods. 1 zákona č. 374/2014 Z. z. o pohľadávkach štátu, správcom na účely tohto zákona je správca majetku štátu podľa osobitného predpisu, ak spravuje pohľadávky štátu; správcom je aj právnická osoba, z ktorej činnosti vznikajú pohľadávky, ktorých výnos je podľa osobitných predpisov príjmom štátneho rozpočtu alebo štátny orgán bez právnej subjektivity, ak podľa osobitných predpisov spravuje pohľadávky štátu.

20. Právomoc súdu je základnou procesnou podmienkou, ktorej splnenie súd skúma z úradnej povinnosti v každom štádiu konania (§ 161 ods. 1 CSP). Pre posúdenie právomoci súdu na prejednanie a rozhodnutie toho-ktorého nároku uplatneného žalobcom v spore je rozhodujúce obsahové hľadisko právneho vzťahu, z ktorého žalobca nárok odvodzuje. To znamená, že podstatné je to, akú povahu majú práva a povinnosti účastníkov daného vzťahu tvoriace jeho obsah. Súkromnoprávne vzťahy, z ktorých vychádzajú súkromnoprávne spory, sú charakterizované najmä vôľovou autonómiou ich účastníkov. Ich postavenie je rovnocenné, čo znamená, že žiaden z účastníkov súkromnoprávneho vzťahu nie je oprávnený jednostranne ukladať povinnosti druhému účastníkovi a ani sám autoritatívne vynucovať splnenie povinnosti druhého účastníka súkromnoprávneho vzťahu.

21. V prejednávanom spore si žalobkyňa uplatnila voči žalovanému nárok na úhradu za poskytnutú zdravotnú starostlivosť v zmysle § 38 ods. 3 písm. c) a § 38a ods. 6 písm. a) zákona č. 577/2004 Z. z. Žalobkyňa v zmysle § 38 ods. 3 písm. c) zákona č. 577/2004 Z. z. poskytla žalovanému službu, ktorej súčasťou bolo spracovanie údajov zistených pri poskytovaní ambulantnej starostlivosti v rámci ústavnej pohotovostnej služby, pričom táto činnosť nie je hradená z verejného zdravotného poistenia, preto žalobkyňa za jej poskytnutie vznikol voči žalovanému nárok na zaplatenie 10 eur v zmysle § 38a ods. 3 písm. c) citovaného zákona. Žalobkyňa pri uplatnení tohto nároku nemala postavenie orgánu verejnej správy, pretože pri aplikácii citovaných ustanovení nerozhodovala o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach žalovaného, ale len uplatnila nárok na zaplatenie ceny za služby poskytnuté žalovanému v rámci ústavnej pohotovostnej služby.

22. Kompetenčný senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky v rozhodnutí z 8. decembra 2021 sp. zn. 1SKomp/5/2021 dospel k záveru, že poskytovanie zdravotnej starostlivosti nie je výkonom verejnej moci a právny vzťah, na základe ktorého sa zdravotná starostlivosť poskytuje, má súkromnoprávnu povahu, preto na konanie o nárokoch vyplývajúcich z tohto vzťahu nemôže byť daná právomoc správneho súdu. V citovanom rozhodnutí kompetenčný senát vysvetlil, že „poskytovanie zdravotnej starostlivosti je v súlade s § 2 ods. 1 zákona o zdravotnej starostlivosti súborom činností v prospech pacienta. Objektom tohto vzťahu teda nie je výkon verejnej moci, ale poskytovanie služieb. Obsahom tohto právneho vzťahu sú jednotlivé práva a povinnosti definované primárne v zákone o zdravotnej starostlivosti a zákone o poskytovateľoch zdravotnej starostlivosti. S poukazom na uvedený § 12 ods. 1 zákona o zdravotnej starostlivosti má právny vzťah medzi poskytovateľom zdravotnej starostlivosti a pacientom zmluvný základ.“ I keď v prejednávanom spore išlo o poskytnutie zdravotnej starostlivosti formou ústavnej pohotovostnej služby, teda mimo rámca dohody uzatváranej v zmysle § 12 ods. 2 zákona č. 577/2004 Z. z., aj v tomto prípade medzi stranami sporu došlo k vzniku reálneho zmluvného záväzkového vzťahu, a to konkludentne tým, že žalovaný požiadal u žalobkyne o poskytnutie tejto formy zdravotnej starostlivosti (oferta) a že mu žalobkyňa túto zdravotnú starostlivosť poskytla (akceptácia). K poskytnutiu zdravotnej starostlivosti tak došlo na základe konsenzuálneho prejavu vôle oboch strán a reálnym plnením zo strany žalobkyne, čím vznikol medzi nimi zmluvný záväzkový vzťah.

23. Pohľadávka, ktorá poskytnutím služby v tomto prípade vznikla, teda nebola pohľadávkou štátu, ako to tvrdí dovolateľ, ale pohľadávkou žalobkyne a nebola ani príjmom štátneho rozpočtu, ale vlastným príjmom žalobkyne za poskytnuté služby, ktoré nie sú hradené štátom, ale osobou, ktorej tieto služby

boli poskytnuté. Uplatnená pohľadávka nespĺňa kritériá pohľadávky štátu v zmysle § 2 zákona č. 374/2014 Z. z. Výška úhrady za predmetnú službu je síce stanovená zákonom č. 577/2004 Z. z., avšak samotný nárok na jej zaplatenie žalobkyne nevznikol zo zákona a ani na základe zákona, ale poskytnutím danej služby žalovanému v dôsledku reálneho kontraktu, ktorý vznikol prijatím a poskytnutím služby. Keďže pohľadávka je súčasťou rozpočtu žalobkyne a nie je príjmom štátneho rozpočtu, je vylúčené, aby žalobkyňa mala vo vzťahu k tejto úhrade postavenie správcu majetku štátu. V neposlednom rade je zrejmé, že žalobkyňa ani nemá oprávnenie vydať rozhodnutie o zaplatení nároku, pretože nemá postavenie správneho orgánu a povinnosť žalovaného môže uplatňovať a vymáhať len cestou civilného súdneho konania.

24. Dovolací súd uzatvára, že v spore išlo o plnenie založené na súkromnoprávnom vzťahu medzi stranami sporu, preto je daná právomoc civilného súdu konať a rozhodnúť o nároku vyplývajúcom z takéhoto vzťahu. Dovolací súd nedostatok právomoci súdov na konanie v spore nezistil, a preto nie je daná ani existencia vady v zmysle § 420 písm. a) CSP.

25. Dovolateľ ďalej odvodzoval prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. e) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd.

26. Dovolateľ tvrdil, že v spore nerozhodoval zákonný sudca a ani zákonný senát odvolacieho súdu, pretože sudca súdu prvej inštancie bol určený Rozvrhom práce Okresného súdu Prešov na rok 2021, ktorý bol v rozpore s § 7 ods. 2 vyhlášky ministerstva spravodlivosti č. 118/2005 Z. z. o náležitostiach rozvrhu práce a zároveň boli oba sudy obsadené priamo bez náhodného výberu pomocou programových a technických prostriedkov schválených ministerstvom spravodlivosti.

27. Nesprávne obsadeným súdom je súd, ktorý nie je obsadený v súlade s ustanoveniami upravujúcimi zloženie súdneho orgánu, ktorý má určitú vec prejednať a o nej rozhodnúť. Ústavný súd opakovane judikuje, že za zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy je zásadne potrebné považovať toho, kto bol určený na prejednanie a rozhodnutie veci v súlade s rozvrhom práce súdu (napríklad I. ÚS 52/97, II. ÚS 47/99, II. ÚS 118/02, III. ÚS 46/04, III. ÚS 46/2012, IV. ÚS 161/08).

28. Pokiaľ ide o námietku voči rozvrhu práce Okresného súdu Prešov na rok 2021, dovolaciemu súdu nie je zrejmé, čo mal žalovaný na mysli, nakoľko z obsahu súdneho spisu (č. l. 276, 288 a 303) a aj z webovej stránky ministerstva spravodlivosti je zrejmé, že k rozvrhu práce bola pripojená príloha č. 4, ktorá obsahovala tabuľku s údajmi potrebnými na riadne pridelenie vecí náhodným výberom pomocou aplikácie so všetkými predpísanými náležitosťami v súlade s vyhláškou ministerstva spravodlivosti č. 118/2005 Z. z. V tabuľke je pod číslom súdneho oddelenia 20 uvedený sudca JUDr. Marek Bujňák s určeným pomerom 1.

29. Ani tvrdenie, že oba sudy nižšej inštancie boli obsadené priamo a bez náhodného výberu pomocou programových a technických prostriedkov schválených ministerstvom spravodlivosti, nie je dôvodné a je pravdepodobne založené na neznalosti fungovania systému na pridelenie vecí na súdoch, aplikácie Súdny manažment (ďalej len „aplikácia SM“), ktorej prevádzkovateľom je samotné ministerstvo spravodlivosti. Z potvrdenia o prijatí a pridelení vecí (č. l. 12 súdneho spisu), ktoré má všetky náležitosti v zmysle § 139 vyhlášky ministerstva spravodlivosti č. 543/2005 Z. z. o spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špeciálny súd a vojenské sudy, vyplýva, že vec bola aplikáciou SM pridelená zákonnému sudcovi dňa 23. júna 2021 o 10:20:23 hod. Uvedený čas na potvrdení o prijatí veci a pridelení na rozhodnutie sudcovi je čas zapísaný automaticky aplikáciou SM bez možnosti jeho zmeny. Ide o čas, keď žaloba napadla do podateľne súdu určenej na evidovanie spisov v aplikácii SM (elektronická podateľňa) a keď táto otvorila nový zápis v príslušnom registri súdu. Následne prebiehal samotný zápis spisu, ktorý spočíval v tom, že sa do príslušného registra aplikácie SM zapisujú informácie o spise, stranách sporu, predmet konania a ďalšie informácie viažuce sa k spisu. Po zapísaní týchto údajov, čo môže trvať rôzny čas v závislosti od počtu účastníkov konania a náročnosti zápisu, dochádza k potvrdeniu zápisu spisu a systém automaticky náhodným výberom

generuje zo všetkých dostupných sudcov, prípadne senátov jedného sudcu alebo senát, ktorému je vec pridelená. Tento čas generovania sudcu náhodným výberom sa líši od času, ktorý je uvedený na potvrdení o prijatí veci ako čas prijatia návrhu na začatie konania.

30. Ku generovaniu sudcu náhodným výberom logicky dochádza až po prijatí veci elektronickou podateľňou a po zapísaní vyššie uvedených informácií o spise, ktoré sú nevyhnutné pre správne určenie okruhu sudcov, z ktorých má byť náhodným výberom určený sudca, ktorému sa vec prideli. Rovnako je tento čas odlišný od času uvedeného na prezentačnej pečiatke súdu na žalobe, pretože na pečiatke je uvedený čas faktického prijatia spisu od poštového doručovateľa podateľňou príslušného súdu. To znamená, že v tejto konkrétnej veci elektronická podateľňa Okresného súdu Prešov začala zapisovať vec do aplikácie SM dňa 23. júna 2021 o 10:20:23 hod., jej zápis trval 52 sekúnd a k následnému vygenerovaniu sudcu náhodným výberom došlo o 10:21:15 (potvrdenie o generovaní náhodným výberom, č. l. 326). Až potom aplikácia SM vytlačila potvrdenie o prijatí veci a o jej pridelení konkrétnemu sudcovi, už s uvedením pridenej spisovej značky a mena sudcu určeného náhodným výberom pomocou programových a technických prostriedkov schválených ministerstvom spravodlivosti. Zo žalovaným predloženého potvrdenia o generovaní náhodným výberom je zrejmé, že sudca bol určovaný náhodným výberom z celkového počtu 12 sudcov okresného súdu, menovite uvedených v tomto potvrdení, a nie priamo bez náhodného výberu, ako to tvrdil dovolateľ.

31. Rovnakým spôsobom ako bol popísaný vyššie bol spis pridelený aj senátu 3Co odvolacieho súdu, keďže aj tam sa spisy pridávajú prostredníctvom aplikácie SM založenej na rovnakých pravidlách určených ministerstvom spravodlivosti. Z potvrdenia o prijatí a pridelení veci (č. l. 376 súdneho spisu) vyplýva, že vec bola zapísaná dňa 14. novembra 2023 o 9:29:35 hod. a jej zápis trval 1 minútu a 48 sekúnd, čo vyplýva z času uvedeného na potvrdení o generovaní náhodným výberom 9:31:23 hod. (č. l. 395 súdneho spisu). Potvrdenie o generovaní náhodným výberom na Krajskom súde v Prešove preukazuje, že vec bola senátu 3Co pridelená náhodným výberom z 19 senátov uvedených v tomto dokumente. K namietanému nedoručeniu potvrdenia o pridelení veci senátu 3Co odvolacieho súdu dovolací súd uvádza, že samotné potvrdenie je založené v súdnom spise, pričom ustanovenie § 51 ods. 10 veta prvá zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch neukladá súdom povinnosť zasielať toto potvrdenie účastníkom konania, ale len vydať ho účastníkovi konania, t. j. tomu účastníkovi, ktorý o to požiada. Je síce pravda, že žalovaný o vydanie potvrdenia požiadal podaním doručeným Krajskému súdu Prešov dňa 15. novembra 2023 (č. l. 379 súdneho spisu) a zo spisu nevyplýva, či a ako odvolací súd na túto žiadosť reagoval. Z obsahu podania z 25. apríla 2024 a jeho prílohy (č. l. 394 - 395 súdneho spisu) je však zrejmé, že žalovaný mal vedomosť o prijatí veci odvolacím súdom a o jej pridelení senátu 3Co, ako aj o spôsobe jeho pridelenia. Z toho je možné usudzovať, že jeho žiadosti o poskytnutie informácie o pridelení spisu na Krajskom súde v Prešove bolo vyhovené ešte pred vyhlásením napadnutého rozsudku odvolacieho súdu. Avšak aj keby odvolací súd napriek žiadosti nebol žalovanému zaslal potvrdenie o pridelení veci, bez preukázania nezákonnosti pridelenia veci konkrétnemu senátu by nešlo o taký závažný nedostatok, ktorý by zakladal vadu zmatečnosti podľa § 420 písm. e) alebo písm. f) CSP.

32. Na základe uvedeného je zrejmé, že spôsob pridelenia spisu sudcovi súdu prvej inštancie JUDr. Marekovi Bujňákovi, ako aj senátu 3Co odvolacieho súdu bol zákonný, t. j. v súlade s pravidlami rozvrhov práce týchto súdov a na základe náhodného výberu sudcu resp. senátu pomocou technických a programových prostriedkov schválených ministerstvom spravodlivosti, pričom žalovaným tvrdený zásah pri prideľovaní spisu nebol preukázaný. Dovolací súd preto uzatvára, že nezistil namietanú vadu v zmysle § 420 písm. e) CSP. Nedôvodné bolo aj tvrdenie dovolateľa, že odvolací súd sa vo svojom rozhodnutí nezaoberal jeho námietkou o nezákonnom pridelení veci sudcovi súdu prvej inštancie na podklade tvrdenia o porušení zásady náhodného výberu sudcu. Odvolací súd sa s týmto argumentom žalovaného stručne vysporiadal v bode 23 odôvodnenia napadnutého rozsudku, nešlo teda ani o vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP.

33. Dovolateľ ďalej namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné a arbitrárne, čím je naplnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd

nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

34. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

35. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je i právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (III. ÚS 107/07).

36. Podľa ústavného súdu zjavná neodôvodnenosť (arbitrárnosť) rozhodnutia všeobecného súdu je najčastejšie daná absenciou súvislosti právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaného prípadu, rozporom s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

37. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP, stotožniac sa s dôvodmi rozsudku súdu prvej inštancie. Potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu vytvára s potvrdzovaným rozhodnutím súdu prvej inštancie organickú (kompletizujúcu) jednotu, keďže prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09). Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP a § 220 ods. 2 CSP z hľadiska formálnej štruktúry a obsahuje aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok, vykazuje logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania a nemožno ho považovať za nedostatočne odôvodnené resp. arbitrárne. Odvolací súd odôvodnil potvrdzujúci výrok svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu.

38. Podstatou dovolacej argumentácie žalovaného bolo, že odvolací súd nedal odpoveď na všetky jeho odvolacie námietky. Žalovaný však neuviedol, na ktoré konkrétne námietky odvolací súd nereagoval, alebo reagoval nesprávne, pričom dovolací súd nemôže v tomto smere nahrádzať aktivitu dovolateľa. Súd v konaní o opravnom prostriedku nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú podstatný význam pre rozhodnutie a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu nižšej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania (sp. zn. 2Cdo/252/2020, 4Cdo/77/2019, 5Cdo/124/2024, 6Cdo/66/2018, 7Cdo/152/2023). Odvolací súd vysvetlil, že odvolacie argumenty boli opakovaním námietok žalovaného zo základného konania, na ktoré vecne správne a dostatočne reagoval už súd prvej inštancie (bod 30 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu). S podstatnými odvolacími námietkami žalovaného sa odvolací súd vysporiadal v odôvodnení rozsudku v bodoch 19 a 20 (právomoc súdov konať a rozhodnúť v spore), v bode 23 (zákonnosť sudcu súdu prvej inštancie), v bode 25 (nevykonanie navrhovaného dokazovania) a v bodoch 30 a 31 (nesprávne hodnotenie dokazovania). Skutočnosť, že sa odvolací súd k námietke nezákonného sudcu súdu prvej inštancie vyjadril len stručne, vzhľadom na jej nepreukázanie nezakladala vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP. Z tohto dôvodu nebolo možné prisvedčiť tvrdeniu dovolateľa, že odvolací súd nereagoval na jeho odvolacie námietky. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, že

právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom sporových strán, vrátane ich dôvodov a námietok. Preto skutočnosť, že žalovaný s názorom odvolacieho súdu nesúhlasí, sama o sebe nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06).

39. Dovolaciemu súdu nie je zrejmé, ako dovolateľ dospel k záveru, že odvolací súd v spore aplikoval ustanovenia zrušeného Občianskeho súdneho poriadku. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu zreteľne vyplýva, že postupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami CSP upravujúcimi odvolacie konanie (napr. body 13, 33 a ďalšie body odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu). Ak odvolací súd poukazoval vo svojom odôvodnení aj na rozhodnutia ústavného súdu prijaté za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, to ešte neznamena, že aplikoval na spor ustanovenia tohto predpisu. Odkazy na judikatúru najvyšších súdnych autorít prijatú za účinnosti predchádzajúcej právnej úpravy súdneho konania, ktorej závery sú aplikovateľné aj na súčasnú úpravu civilného sporového konania, nepredstavujú porušenie práv strany sporu.

40. K námietke neprednesenia žaloby žalobkyňou v zmysle § 181 ods. 1 veta prvá CSP dovolací súd uvádza, že zo zvukového záznamu z pojednávania zo dňa 20. januára 2023 vyplýva, že žaloba bola zo strany žalobkyne (jej právneho zástupcu) prednesená v súlade s § 181 ods. 1 veta tretia CSP odkazom na jej písomné vyhotovenie. Túto možnosť zákon žalobcovi výslovne poskytuje, preto bol postup súdu prvej inštancie v rámci vedenia pojednávania správny. Dovolateľ sa mylí, ak tvrdí, že aplikácia tretej vety § 181 ods. 1 CSP sa nevzťahuje na žalobu. Tretia veta je súčasťou ustanovenia viažuceho sa práve k prednesu žaloby a vyjadreniu žalovaného, pričom aj žaloba je podaním. Citované ustanovenie nerozlišuje medzi podaním vo veci samej a iným podaním. Navyše z obsahu súdneho spisu vyplýva, že žaloba aj s prílohami bola žalovanému doručená do vlastných rúk dňa 11. augusta 2021 (č. l. 13 súdneho spisu) a žalovaný mal možnosť oboznámiť sa s jej obsahom a reagovať na ňu, čo aj urobil svojimi písomnými podaniami (odpor z 25. augusta 2021 na č. l. 33 súdneho spisu, podanie z 22. mája 2021 na č. l. 60 súdneho spisu). Postupom súdu prvej inštancie, ktorý bol v súlade s citovanými ustanoveniami CSP, nemohla byť žalovanému spôsobená žiadna ujma na jeho procesných právach.

41. Dovolateľ tiež vytýkal súdu prvej inštancie, že vykonal nezákonné pojednávania napriek odročeniu pojednávania a bez toho, aby ho upovedomil v zmysle § 183 ods. 4 CSP, že ním uvádzané dôvody v žiadostiach o odročenie pojednávania nepovažuje za dôležité dôvody na odročenie pojednávania. Podľa dovolateľa súd prvej inštancie vyhovel jeho návrhu na odročenie pojednávania, ktoré sa mali uskutočniť 20. januára 2023, 13. marca 2023 a 15. mája 2023, čo deklaroval neupovedomením strany, ktorá odročenie navrhla, že stranou uvedený dôvod na odročenie pojednávania nie je dôležitý. Napriek tomu súd prvej inštancie uvedené pojednávania vykonal.

42. Uvedená námietka dovolateľa má charakter tzv. novoty v dovolacom konaní, t. j. ide o tvrdenie, ktoré žalovaný nepredniesol v rámci odvolacieho konania. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok má povahu subsidiárneho prostriedku nápravy vo vzťahu k odvolaniu ako riadnemu opravnému prostriedku nielen z procesného hľadiska, teda že dovolanie možno podať len proti rozhodnutiu vydanému v odvolacom konaní, ale aj z hmotnoprávneho hľadiska, teda že dovolateľ môže v mimoriadnom opravnom prostriedku (úspešne) argumentovať len takými dôvodmi, ktoré namietol už v rámci riadneho opravného prostriedku. V prípade, že takéto námietky v odvolacom konaní neuplatnil, hoci tak urobiť mohol, tieto námietky nemôžu byť spôsobilé založiť prípustnosť dovolania (§ 435 CSP). Povedané inými slovami, nedávalo by zmysel, aby podstatné argumenty a návrhy, ktoré mohol a mal dovolateľ uplatniť už v odvolacom konaní, predkladal až dovolaciemu súdu. Takto by nastala absurdná situácia, keď by dovolací súd v rámci preskúmavania rozhodnutia odvolacieho súdu odpovedal na argumentáciu strany, ktorou sa odvolací súd nemal možnosť zaoberať, pretože ju strana v odvolacom konaní nepoužila a uplatnila ju až v dovolacom konaní (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/40/2019, 4Cdo/110/2018, 8Cdo/90/2019, 9Cdo/155/2023).

43. Zo spisu a ani z obsahu odvolania žalovaného nevyplýva, že by žalovaný v odvolacom konaní namietal nezákonnosť pojednávania súdu prvej inštancie z dôvodu, že mu súd neoznámil neodročenie

pojednávaniu. V odvolaní žalovaný uviedol, že súd prvej inštancie nevyhovел jeho návrhom na odročenie pojednávania, čím mu znemožnil prístup k účinnej súdnej ochrane. V dovolaní však už tvrdil opak, teda že súd vyhovел jeho žiadostiam o odročenie pojednávania tým, že ho neupovedomil v zmysle § 183 ods. 4 CSP o nedôvodnosti jeho žiadostí o odročenie pojednávania. Keďže otázka údajného nesprávneho procesného postupu súdu prvej inštancie, ktorý mal spočívať v tom, že odročil pojednávania a napriek tomu pojednával, nebola predmetom posúdenia odvolacím súdom, nemôže dovolací súd túto dovoláciu argumentáciu posudzovať pre nedostatok svojej právomoci (§ 419 CSP a contrario), lebo inak by fakticky preskúmaval rozhodnutie súdu prvej inštancie namiesto rozhodnutia odvolacieho súdu (sp. zn. 9Cdo/69/2021, 9Cdo/265/2021).

44. Na okraj dovolací súd poznamenáva, že právo strany sporu, aby jej vec bola prejednaná verejne a v jej prítomnosti, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky nemožno chápať tak, že by súd nemohol za žiadnych okolností konať a rozhodnúť v jej neprítomnosti. Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaný bol na všetky pojednávania súdu prvej inštancie riadne predvolaný. Súd prvej inštancie pojednával v dňoch 20. januára 2023, 13. marca 2023 a 15. mája 2023 v neprítomnosti žalovaného z dôvodu, že neakceptoval jeho opakované žiadosti o odročenie pojednávania podané z toho istého nepreukázaného dôvodu - tvrdenie účastníka o klinických príznakoch ochorenia Covid-19, ktoré sa prejavili v deň nariadeného pojednávania (č. l. 190, 207, 235 súdneho spisu). Žiadosti o odročenie pojednávania žalovaný opakovane podával už predtým, a to v dňoch 14. marca 2022, 23. mája 2022 a 12. decembra 2022 (č. l. 47, 65 a 168 súdneho spisu) s rovnakými dôvodmi, že sa uňho v deň pojednávania prejavili klinické príznaky ochorenia. Vo všetkých prípadoch podával žalovaný žiadosti o odročenie pojednávania v deň, na ktorý bolo pojednanie vytýčené, nie viac ako hodinu a pol pred jeho začatím. Súd prvej inštancie už prípisom z 15. júna 2022 vyzval žalovaného, aby zdokladoval, že dňa 14. marca 2022 a 23. mája 2022 trpel klinickými príznakmi ochorenia Covid-19 a aby oznámil meno ošetrojúceho lekára. Súčasne bol žalovaný súdom poučený, že ak tak neurobí, súd rozhodne podľa § 184 ods. 2 CSP a na ďalšie žiadosti o odročenie pojednávania nebude prihliadať (č. l. 74 súdneho spisu). V podaní z 12. decembra 2022 žalovaný síce uviedol meno svojho ošetrojúceho lekára, avšak na výzvu súdu, aby zdokladoval príznaky ochorenia Covid-19 nereagoval.

45. Najvyšší súd v uznesení z 27. februára 2025 sp. zn. 6Cdo/128/2023 vyslovil, že splnenie povinnosti súdu v zmysle § 183 ods. 4 CSP je potrebné posudzovať podľa okolností konkrétneho prípadu, časového priestoru vytvoreného pre súd na realizáciu tejto povinnosti a v súlade s požiadavkou, aby bola vec čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá (čl. 17 Základných princípov CSP) a zároveň s ohľadom na oprávnenie súdu odmietnuť a sankcionovať procesné úkony, ktoré zjavne slúžia na zneužitie práva alebo na svojvoľné a bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva, prípadne vedú k nedôvodným prieťahom v konaní (čl. 5 Základných princípov CSP). V preskúmvanej veci je potrebné odmietnuť tvrdenie dovolateľa, podľa ktorého neupovedomenie žiadateľa o odročenie pojednávania v zmysle § 183 ods. 4 CSP o tom, že ním uvádzané dôvody súd nepovažuje za dôležité, má právne účinky akceptovania jeho žiadosti o odročenie pojednávania. S ohľadom na okolnosti prejednávanej veci, najmä na opakované (šesťnásobné) žiadosti žalovaného o odročenie pojednávania z toho istého dôvodu, ktorý mal nastať v deň nariadeného pojednávania, na upozornenie podľa § 184 ods. 2 CSP a na krátkosť času na zaslanie prípadnej odpovede súdu žalovanému, dovolací súd konštatuje, že postup súdu prvej inštancie nevykazoval vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP.

46. Napokon dovolateľ v rámci vady v zmysle § 420 písm. f) CSP namietal nesprávne hodnotenie dokazovania, nedostatočne zistený skutkový stav a nesprávny procesný postup súdov v rámci dokazovania spočívajúci v obrátení dôkazného bremena na žalovaného bez náležitého odôvodnenia tohto postupu.

47. Dovolací súd považuje za nutné zdôrazniť, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu v dovolacom konaní

nemá možnosť vykonávať dokazovanie a je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak dovolací súd takúto vadu v posudzovanej veci nezistil.

48. Nesúhlas dovolateľa s hodnotením dôkazov odvolacím súdom nemožno považovať za porušenie jeho procesných práv (sp. zn. 1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017, 9CdoPr/8/2023). Súlad tohto právneho názoru s ústavou posudzoval aj ústavný súd, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017, III. ÚS 40/2020). Zásada voľného hodnotenia dôkazov vyplývajúca z čl. 15 Základných princípov CSP v spojení s § 191 CSP, vychádza z ústavného princípu nezávislosti súdov (čl. 46 ústavy) a znamená, že záver, ktorý sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Hodnotenie dôkazov úvahou súdu však neznamená ľubovôľu, lebo hodnotiacia úvaha musí vždy zodpovedať zásadám formálnej logiky a musí vykazovať funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania. Výsledky hodnotenia dôkazov sú súčasťou odôvodnenia rozhodnutia, v ktorom súd stručne, jasne a výstižne vysvetľuje, ktoré skutočnosti považoval za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a pod.

49. Dovolateľ vytýkal súdom nižšej inštancie, že svoj záver o dĺžke trvania poskytnutia zdravotnej starostlivosti založili na tvrdení žalobkyne a listinných dôkazoch, ktorými boli výpis z ústavnej pohotovostnej služby a lekárska správa, hoci žalobkyňa mala povinnosť preukázať svoje tvrdenia predložením potvrdenia o meraní času poskytovania zdravotnej starostlivosti určeným meradlom podľa zákona č. 157/2018 Z. z. o metrologii. Súčasne namietal, že žalobkyňa mala v spore predložiť znalecký posudok z odboru chirurgie, ktorý by potvrdil, že žalovaný nesplnil podmienku pre oslobodenie od povinnosti úhrady podľa § 38 ods. 8 písm. c) zákona č. 577/2004 Z. z. Tiež tvrdil, že sudy postupovali nesprávne, keď obrátili dôkazné bremeno na neho, pretože nebolo jeho povinnosťou preukazovať okolnosti úrazu, ktorý predchádzal poskytnutiu zdravotnej starostlivosti žalobkyňou.

50. Vo vzťahu k posúdeniu, či rozloženie dôkazného bremena v spore bolo správne, je potrebné uviesť, že každá strana sporu nesie dôkazné bremeno týkajúce sa tých skutkových predpokladov, ktoré sú pre ňu priaznivé z pohľadu právnej normy, ktorej účinkov sa domáha. Dôkazné bremeno nepredstavuje statický prvok, ale nasleduje konkrétny priebeh sporu, v ktorom procesné strany procesne útočia alebo sa procesne bránia. Možno konštatovať, že dôkazné bremeno spočíva na oboch sporových stranách, hoci nie v rovnakom rozsahu. Žalobkyňa v prejednávanom spore tvrdila, že žalovanému poskytla zdravotnú starostlivosť v rámci pohotovostnej služby, a preto jej vznikol nárok na úhradu za ňu podľa § 38a ods. 6 písm. a) zákona č. 577/2004 Z. z. Bola tak povinná preukázať, že poskytla žalovanému zdravotnú starostlivosť, za ktorú jej patrí podľa § 38 ods. 3 písm. c) zákona č. 577/2004 Z. z. úhrada. Uvedenú povinnosť splnila predložením listinných dôkazov, a to výpisu z ústavnej pohotovostnej služby a lekárskej správy. Samotné poskytnutie služby napokon žalovaný ani nespochybňoval. Ak sa žalovaný v tomto štádiu sporu bránil námietkou, že sa na neho vzťahuje výnimka z povinnosti platiť úhradu v zmysle § 38 ods. 8 písm. c) bod 1 a 3 zákona č. 577/2004 Z. z., teda tvrdil existenciu takých skutkových okolností, ktoré by odôvodňovali jeho oslobodenie od platenia úhrady, dovoľával sa účinkov ustanovenia § 38 ods. 8 zákona č. 577/2004 Z. z., ktoré boli pre neho z pohľadu citovaného ustanovenia priaznivé. Dôkazné bremeno preukázania skutkových tvrdení vylučujúcich vznik nároku žalobkyne na žalovanú úhradu teda spočívalo na žalovanom. Na základe uvedeného dovolací súd konštatuje, že sudy nižšej inštancie vyhodnotili dôkazné bremeno v spore správne. Súd prvej inštancie k tomu vo svojom rozhodnutí uviedol, že dôkazné bremeno preukázania úrazu zaťažovalo žalovaného, keďže od nikoho nemožno spravodlivo požadovať, aby preukazoval reálnu neexistenciu určitej skutočnosti (bod 18 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie). Oba sudy nižšej inštancie považovali dôkazné prostriedky

predložené žalobkyňou za dostatočné na preukázanie jej skutkových tvrdení, pričom z tohto dôvodu návrh žalovaného na dokazovanie v podobe predloženia časomier vyhodnotil už súd prvej inštancie ako nepotrebný (bod 18 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie). Súd prvej inštancie sa vo svojom rozhodnutí vysporiadal aj s návrhom žalovaného na výsluch svedkyne F. R. a tiež s návrhom na výsluch svedka G.. N. L. (body 18 a 20 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie).

51. Pokiaľ ide o žalovaným namietané nevykonanie znaleckého dokazovania na preukázanie skutočnosti, že zdravotná starostlivosť mu bola poskytnutá po úraze, je potrebné konštatovať, že žalovaný sám žiadny návrh na doplnenie dokazovania či už znalcom alebo iným dôkazom nepodal. Súd môže v zmysle § 207 ods. 1 CSP nariadiť znalecké dokazovanie len na návrh strany sporu. Žalobkyňa tiež takýto návrh nepodala, preto sa odvolací súd ani nemal dôvod vysporiadať s neexistujúcim návrhom na doplnenie dokazovania znalcom. Vyjadrenie žalovaného v odpore z 25. augusta 2021 a tiež v odvolaní, že by žalobkyňa mala predložiť znalecký posudok, nie je podľa svojho obsahu návrhom na vykonanie dokazovania smerujúcim voči súdu, ale len procesnou obranou žalovaného voči uplatnenému nároku. Ako bolo uvedené vyššie, žalovaný nesprávne vyhodnotil otázku dôkazného bremena a na základe toho nezvolil správny prostriedok ochrany svojich práv, hoci už v rámci predbežného právneho posúdenia súd prvej inštancie jasne uviedol, že je vecou žalovaného preukázať existenciu úrazu, ktorý poskytnutiu zdravotnej starostlivosti predchádzal (zvukový záznam z pojednávania z 20. januára 2023).

52. Vo vzťahu k námietkam týkajúcim sa nesprávneho vyhodnotenia listinných dôkazov predložených žalobkyňou dovolací súd uvádza, že v súlade s § 187 ods. 1 CSP ako dôkaz môže slúžiť všetko, čo môže prispieť k náležitému objasneniu veci a čo sa získalo zákonným spôsobom z dôkazných prostriedkov. Je nepochybné, že takýmito dôkaznými prostriedkami sú aj listinné dôkazy predložené žalobkyňou, a to výpis z ústavnej pohotovostnej služby a lekárska správa. Právomoc súdu konať o veci, ktorej sa návrh týka, zahŕňa aj právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (I. ÚS 52/03). Žiaden dôkaz nemá predpísanú zákonnú silu (čl. 15 Základných princípov CSP).

53. Žalobkyňa v spore tvrdila, že žalovanému poskytla zdravotnú starostlivosť v rámci ústavnej pohotovostnej služby, a preto jej vznikol nárok na úhradu za ňu podľa § 38a ods. 6 písm. a) zákona č. 577/2004 Z. z. Svoje skutkové tvrdenia preukazovala písomnými listinami, a to výpisom z ústavnej pohotovostnej služby a lekárskou správou. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že z výpisu z ústavnej pohotovostnej služby bolo možné ustáliť príchod žalovaného na pohotovosť, zaznamenaný časom 20:06 hod., a na základe lekárskej správy, vytlačenej o 20:33 hod., bolo možné presvedčivo uzavrieť, že zdravotná starostlivosť nebola poskytovaná žalovanému viac ako dve hodiny (bod 30 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu). Súčasne vysvetlil, že čas uvedený v lekárskej správe je možné považovať za čas ukončenia poskytovania zdravotnej starostlivosti, nakoľko bola stanovená diagnóza, liečba a odporúčanie znelo na vykonanie preväzu v nasledujúci deň ambulantným spôsobom, teda neposkytovala sa žiadna ďalšia zdravotná starostlivosť, čím bolo poskytovanie zdravotnej starostlivosti ukončené (bod 31 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu). Týmto dal odvolací súd dostatočnú odpoveď na to, prečo nebolo potrebné vykonať ďalšie dokazovanie navrhované žalovaným. Záver o trvaní poskytovania zdravotnej starostlivosti v rozsahu menej ako dve hodiny bol aj podľa názoru dovolacieho súdu dostatočne zdôvodnený, logický a v súlade so skutkovými zisteniami plynúcimi z vykonaného dokazovania.

54. Na základe uvedených dôvodov dovolací súd konštatuje, že z procesného postupu súdov nižších inštancií existenciu vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP nezistil.

55. Vzhľadom k tomu, že dovolací súd nezistil vadu konania v zmysle ustanovení § 420 písm. a), písm. e), ani písm. f) CSP, vyhodnotil dovolanie žalovaného ako procesne neprípustné, čo je dôvodom na jeho odmietnutie podľa § 447 písm. c) CSP.

56. Najvyšší súd sa zaoberal aj návrhom dovolateľa na odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku Krajského súdu v Prešove z 2. mája 2024 sp. zn. 3Co/61/2023 a nezistil splnenie podmienok pre

vyhovenie návrhu v zmysle ustanovenia § 444 ods. 1 CSP. V dovolaní tvrdené dovolacie dôvody samé o sebe, ani v spojení s predpokladom dovolateľa, že napadnuté rozhodnutie bude zrušené, nemohli byť dôvodom pre odklad vykonateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu v zmysle § 444 ods. 1 CSP. Žiadne iné dôvody hodné osobitného zreteľa pre odklad vykonateľnosti dovolateľ neuviedol. Z týchto dôvodov, a tiež vzhľadom k výške sumy, ktorá je predmetom sporu, dovolací súd nezistil žiaden dôvod pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia. V súlade s ustálenou praxou dovolací súd o tom nevydal samostatné rozhodnutie. Uvedený procesný postup z ústavnoprávneho hľadiska považoval za udržateľný aj ústavný súd (m. m. IV. ÚS 158/2022, IV. ÚS 442/2022).

57. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 CSP. V súlade so zásadou úspechu strán v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP) vznikol úspešnej žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti neúspešnému žalovanému (dovolateľovi). O výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto uznesenia (§ 262 ods. 2 CSP).

58. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.